

Ha meg akarjuk érteni a magyar vajdasági irodalom működését, akkor érdemes kihasználni a vajdasági és a magyarországi recepció párhuzamos valóságát. A kívülálló ugyanúgy számít, mint aki házon belül van.

90 Urbán Csilla

A SZERZŐ LEHET, AZ IRODALOMTÖRTÉ- NÉS Z BIZTOS NEM HALOTT

Szarvas Melinda: *Tükörterem
flamingóknak*

gálat tárgyához, ismeri-e személyesen a szóban forgó szerzőket, illetve milyen érzelmi kötődései vannak ahhoz az irodalmi közegehez, amelyhez az adott irodalmi mű tartozik. Szarvas Melinda *Tükörterem flamingóknak* című, *Irodalomtörténeti tanulmányok a magyar vajdasági irodalomról* alcímű, első kötetének az az egyik legfontosabb vonása, hogy vissza-visszatérően reflektál arra, hogy egyáltalán nem mindegy, ki az, aki ír, még akkor sem, ha szakmai szempontokat tart szem előtt. Ez a kijelentés pedig vonatkozik mindenkire: magára a tanulmánykötet szerzőjére, a kötetben idézett és a magyar vajdasági irodalommal foglalkozó irodalomtörténészekre és kritikusokra is. (A *magyar vajdasági irodalom* kifejezést a szerző használja, a szövegben innentől mvi-ként utalok rá.) Erre utal írásom címében az, hogy a kritikus, illetve az irodalomtörténész nem halott: a problémafelvetésben, a vizsgálati korpuszban, a szövegek értékelésében ugyanis nagyon is jelen van. A kötetben lévő tanulmányok emellett arra is rávilágítanak, hogy a szerzők sem annyira halottak, mint ahogy ezt Roland Barthes nyomán szinte már közhelyszerűen elfogadottnak tekintjük: irodalmi szövegek értékelését ugyanis az is befolyásolja, hogy ki a szerző.

A szerző, irodalomtörténész, kritikus személyének figyelembevételével alatt nem személyes szimpátiákat, esetleg sérelmeket kell számba venni, legalábbis a mvi újrapozicionálásával foglalkozó kötet esetében semmiképpen sem. Azt persze nem lehet kizárni, hogy rokonszenv és sértettség is közrejátszhat egy-egy mű értékelésekor, de ezek olyan nehezen visszakövethető emberi tényezők, amelyek egy értelmezésben ellenőrizhetetlen szempontot jelentenek. A kötet ennél sokkal biztosabban alkalmazható módszereket

Ha szakirodalomról van szó, könnyen feltételezzük, hogy amit olvasunk, az a szubjektivitást minden eszközzel kizáró, csak a szakmai szempontokat tekintetbe vevő, objektív szöveg és a szerző személyére nem igazán figyelünk. Nem mindig járunk utána, és gyakran a szövegben sem kerül szóba, hogy az adott irodalomtörténész/kritikus hogyan kapcsolódik a vizs-

használ, és az irodalmi közeggel kapcsolatos felvetéseit érzékelhetően formálja Pierre Bourdieu irodalmimező-elmélete, illetve a hálózatelmélet. Ezekkel az elméleti mankókkal Szarvas Melinda olyan módon közelít a mvi-hoz, hogy egyrészt dinamikusan változó közegnek mutatja azt, másrészt fel tudja mutatni azokat a pozíciókat, amelyeket betöltve egyes szereplők alakították a mvi első világháború utáni közegét, figyelembe véve a magyarországi recepció alakulását is.

91

Arra, hogy miért fontos az, hogy ki az, aki ír, már az előszóban elég személyes választ kapunk, ami pedig kapcsolódik ahhoz a kérdéshez, hogy kinek van joga/kompetenciája foglalkozni bizonyos problémákkal. Csak az írhat vajdasági irodalomról, aki ott él? Miért fogadja el bárki is egy olyan szakíró megállapításait, aki nem a Vajdaságban van otthon? A szerző a *Ki vagy te, vajdasági magyar?* című kötet szerkesztői előszavát idézi, amely konkrétan rá, Szarvas Melindára utal, mint kívülállóra, aki így új perspektívát ad a mvi elemzéséhez. A szerző nagyon jól használja és a kötet szervezőelvévé is teszi azt a szempontot, hogy a Vajdaságban élő értelmezők – akik ugyan alaposan ismerik az adott irodalmi közeget, de megközelítésük koncentráltabbá és magára záródóvá teszik azt –, illetve a magyarországiak hogyan tükrözik egymás megállapításait és miért értelmetlen a kompetencia ilyen szempontú problematizálása. Nem az a kérdés ugyanis, hogy ki van házon belül és kívül, hanem az a kiindulópont, hogy mindenkinek van kompetenciája, a kérdés pedig, hogy hogyan járulhat hozzá az összkép árnyalásához. Ha másképp, mint az eddigi értelmezők, akkor már igenis érvényes az elemzői pozíció. Ehhez azonban mindenképpen szükség van arra, hogy a kritikus maga is reflektáljon folyamatosan a saját pozíciójára egy irodalmi mezőben.

A kötet előszava pár oldalon sok olyan kérdést felvet, amelyek önmagukban is érdemesek egy tanulmánykötetre. Az előző témához kapcsolódva például egészen addig kitérhető az elméleti kérdések sora, hogy mi számít magyar irodalomnak és hogyan képzeljük el a magyarországi, illetve az országhatárokon túl létező irodalmak kapcsolódásait. Hierarchia ez, ahol a magyarországi irodalom alakulása a mérce? Vagy különálló irodalmi közegekről beszélhetünk, ahol a magyar irodalmi hagyomány, a kulturális kötődés a fontos? Utóbbi esetben fontos fogalom a lokalizáltság, ami azt is maga után vonja, hogy a magyar irodalmi hagyományon és kulturális kötődésen kívül szó van más jelentős hatásokról is (pl. a mvi-mal kapcsolatban a jugoszláv művészeti körök felé nyitás), amelyek az egyetemes magyar irodalom vagy a magyar nemzeti irodalom értelmezési keretében már nem kezelhetőek. A lokalizáltság ráadásul nemcsak földrajzi helyet jelent, hanem kulturális kötődések és transzferek hálózatát, amelynek segítségével például Domonkos

Új Forrás 2019/2 – Urban Csilla: A szerző lehet, az irodalomtörténész biztos nem halott – Szarvas Melinda: *Tükörcsütem flaminjónak*

István Svédországban született verse (*Kormányeltörésben*) is árnyaltabban elemezhető.

A lokalizáltsághoz kötődik az is, hogy nem lehet ugyanúgy kezelni a határon túli irodalmakat, mert ami érvényes a Vajdaságban, az nem érvényes Erdélyben. Arra, hogyan értelmezhető egy önálló irodalmi közeg, amely egy másik vagy több irodalmi kultúrával folyamatosan változó viszonyban van, több nyugatról beáramló, nem a statikusságot, hanem a dinamikusságot hangsúlyozó elmélet is javaslatot nyújt. Ilyen a kötetben kevésbé emlegetett transznacionalizmus, illetve a kötet legelején is említett posztkoloniális elméletek, amelyek – ahogy azt a szerző is említi – kritika nélküli alkalmazása jelentősen eltorzíthatja az adott közegről kialakított képet. A szerző egy saját, sajnos még részletesen nem kifejtett új gondolatrendszert ajánl, a kulturális gravitáció elméletét, amely elsősorban kritikai, elemző és nem megerősítő, védelmező pozíciót foglal el a mvi elemzésével kapcsolatban. Utóbbit a szerző állítása szerint a határon túli irodalmakkal foglalkozók nem ritkán alkalmazzák azért, hogy bizonyítsák egy irodalmi kultúra létezését és be is emeljék a referenciaként szolgáló magyarországi irodalomtörténetbe. Ennek egyik eszköze, hogy a mvi-ban a magyarországi irodalmi fejlemények megfelelőit keressék, ezzel egy recepciótörténeti tükörijátékot hozva létre. A kötet célja ezeknek az elemzési szempontoknak, tükröződéseknek az árnyalása mellett a vizsgált irodalmi kultúra újrapozicionálása és a jól hangzó irodalmi megfeleltetések (a vajdasági *Rokonok*, a vajdasági Kazinczy) elemzése.

A kötet három nagyobb egységből áll: *Irodalmi kérdésekről, Magyarországi tükröződések, Vajdasági tükröződések*. Az első nagyobb részben a szerző elsősorban az irodalmi közeg szerveződésére koncentrálna és kezdésként bemutatja, hogy mit is ért az általa felajánlott kulturális gravitáció modelljén. Az irodalomértelmezés újabb elméletei (akár a már említett posztkoloniális, transznacionalizmus vagy a transzkulturalitás) az irodalmi rendszerek nem a statikus, hanem a változó viszonyokra koncentrálna dinamikus értelmezést helyezik előtérbe. Ezeket az elméleteket felhasználva azonban az elemző könnyen eshet abba a hibába, hogy „buzzword”-ökként, divatos tudományos frázisokként használja az adott elmélet fogalmait, de ezeket a fogalmakat részletesen nem tisztázza és konkrét használatuk is elmarad. A kötet szerzője ezzel szemben egy olyan modellt ajánl, ahol a szerző ígérete szerint a *távolság* és a *tömeg* fogalmak alapján pontosan definiálható és felmérhető, hogy egy kulturális közeg mikor enged jobban és kevésbé bizonyos kulturális vonzóerőknek, sőt, akár az is meghatározható vele, hogy mikor számít egy irodalmi közeg önállóknak. Az, hogy mi adja a tömeget és a távolságot, viszonylag konkrétan behatárolható az adott kulturális közeg infrastruktúrája által: milyen az alakuló intézményrendszer, vannak-e folyóiratok,

milyen csatornákon keresztül tudja magát kommunikálni egy irodalmi kultúra, milyen kulturális kapcsolatokat épít. Ez alapján a szerző azt állítja, hogy a mvi-ban a hatvanas években állt be az optimális állapot, amikor a magyarországitól függetlenedni tudott ez az irodalmi közeg, miközben természetesen kapcsolódott a jugoszlávhoz, és képes volt kulturális vonzóerőt kifejteni. Szarvas Melinda mindennek az önálló irodalmi kultúrának a létezését a délszláv háborúig határozza meg, a kilencvenes évektől szerinte a mvi a magyarországi felé gravitál (27–28.). A délszláv háború mint végpont megadása egyrészt azért is fontos, mert azt mutatja, hogy nem alapvetően elvetendő az irodalmon kívüli, azaz történelmi és politikátörténeti eseményekhez kötni egy-egy irodalmi jelenség/közeg határait, másrészt egy olyan határpontot jelöl ki, amellyel elszakad a magyarországi irodalomtörténet korszakolásától. A modell sok lehetőséget kínál, de tény, hogy részletesebb kifejtése még szükséges. Viszont ezután olyan közelítési módot kínálhat, amely tudományos módszerességgel tud viszonyulni egy adott irodalmi közeg működéséhez.

A kulturális gravitáció modellje még nem teljesen kidolgozott, és a szerző nem is esik abba a hibába, hogy az általa ajánlott gondolatrendszer fogalmait ráerőltesse a kötet többi szövegére, az elemzések háttérben viszont érezhető az az elgondolás, amely a felvázolt modellben is működik. Az elnevezést tárgyaló tanulmánynál (*Az elnevezés kötelező(ő)*) is érezhető ez: a feltételezés az, hogy a vajdasági irodalom elsősorban kulturális kapcsolatok által összetartott közeg, ahol jelen lehet szerb, horvát irodalom is, de olyan szerzők is ide tartoznak, mint a Svájcban élő, németül publikáló Melinda Nadj Abonji. Így a Szarvas Melinda által vizsgált közeg legpontosabb elnevezése a magyar vajdasági irodalom. Az elnevezéssel a szerző azt a többnyelvű és többkultúrájú közeggel való kapcsolatot is érzékelteti, amit a kötet többi szövegében is kiemel: a vajdasági irodalom meghatározó jellemzője, hogy Jugoszláviában, egy olyan államban alakul, ami ugyan túl ideologikusan és a valóságtól elszakadva hangsúlyozta a különböző népek békés egymás mellett élését, a (nyugati) kulturális javakhoz való szabadabb hozzáférés azonban totálisan eltér a magyarországi viszonyoktól. Ez pedig már elég indok ahhoz, hogy a magyar vajdasági és a magyarországi irodalom megfeleltetéseit kritika alá vegyük.

A szerző szerint a magyar irodalom „nyelvében egységes, kulturális értelmezhetőségében azonban nem”, ez okozza a mvi recepciójának elkülönülését (41.), ami a következő két nagyobb kötetegység szervezésének alapja. Ebben a tanulmányban foglalkozik ebből kiindulva kimondottan azzal, hogy ez a különbség nem jelent az értelmezést tekintve hitelességbeli különbséget, így például Lovas Ildikó magyarországi recepciója nem kevésbé

értékes, mint a vajdasági. A szerző szerint fontos, hogy „a kétoldalú recepció kialakuljon”, amit tovább lehetne árnyalni azzal, hogy a recepció többoldalú is lehet. A kétoldalú fogalom mögött valószínűleg a kulturális gravitáció modellje van (a mvi-nak van kapcsolata a jugoszlávval, de
94 a magyarországinak nagyobb a kulturális vonzóereje), de egy még árnyaltabb képhez figyelembe vehető akár a jugoszláv, kortársaknál a szerb recepció, vagy a nem anyanyelvükön íróknál az adott közeg recepciója (pl. Nadj Abonji esetén a svájci).

A fejezet foglalkozik még azzal a kérdéssel, hogy mikortól datálhatjuk a mvi születését, a korabeli irodalomszervezők hogyan támaszkodtak a „hagyománytalanságra”, a későbbi értelmezők hogyan viszonyultak a 19. század végén, 20. század elején létező regionális irodalmi kultúrához, illetve az ő értelmezői pozícióikat hogyan befolyásolta a politikai környezet. Az önálló irodalmi közeg létrejöttéhez kapcsolódóan szó van a kötetben az elemzők által nem túl felkapott jelenségről, a dilettánsokról is (*Nélkülözött profik, nélkülözhetetlen dilettánsok*). A szerző állítása szerint a dilettánsok megjelenése mindig az irodalmi működésben bekövetkezett változást jelez (67.), ők azok az alkotók, akik a leggyorsabban reagálnak egy új helyzetre. A szerző Szenteleky Kornél, a mvi szerveződé irodalomrendszerének központi alakjának fejtegetései alapján vizsgálja a dilettáns alakját. Ez a koncepció összefoglalható úgy, hogy ahhoz, hogy egy új irodalmi kultúra létrejöjjön, és legyenek folyóiratai is, szerzők kellenek, sokan. Ehhez pedig az esztétikai mércét lentebb kell rakni, idővel pedig kialakul az a mezőny, amiből már esztétikai szempontok alapján is lehet válogatni, amely koncepcióval persze a kortársak közül nem mindenki értett egyet. A szerző szerint „ha a dilettáns az, aki olyat művel, amihez nem ért, akkor a vajdasági irodalom szervezői e szempontból is dilettánsoknak tekinthetők” (75.). Ez abból a szempontból is fontos megjegyzés, hogy egy új irodalmi helyzetben egy szerzőt dilettánsként megítélő kritikus is lehet dilettáns és felveti azt a kérdést, hogy egy kritikus egy új irodalmi szerveződésben honnan szerzi a szempontjait egy mű megítéléshez.

Az előző tanulmánytól továbbvezetve a szerző azt vizsgálja Szenteleky levelezéseiből, hogy az író/kritikus hogyan építgette kulturális kapcsolatait a magyarországi, a vajdasági és a belgrádi kulturális közeggel. A következő nagyobb egységbe (*Magyarországi tükröződések*) továbblépve a szerző elemzi azt a fajta gondolkodást, amely a mvi-t a magyarországi irodalomtörténet felől próbálja értelmezni és azt a folyamatot látja a mvi-ban leképezve, ahogy a magyarországi irodalomtörténet is alakulhatott évszázadokkal ezelőtt. Így lett Szentelekyből a vajdasági Kazinczy, Gion Nándor *Testvérem, Joáb* című regényéből a vajdasági *Rokonok*. Ezek a megfeleltetések a mű magyarországi megértését segítik elő azzal, hogy a szövegeket és alakokat bekapcsolják egy ismert irodalmi hálózatba, így azonban nemcsak a mű önállósága veszhet el,

hanem értelmezési rétegek is. Az utóbbi két esetben arra hívja fel a figyelmet a szerző, hogy amellet, hogy a két mű recepciójában vannak párhuzamok, a korrupció működésének megjelenítésében mutatnak hasonlóságot, de ezekből az értelmezésekből sem szabad kihagyni a lokalizáltságot.

Gion Nándorral, illetve tetralógiájával egy külön fejezetben is 95 foglalkozik a szerző, amely fejezet azért igen fontos és érdekes, mert nyilvánvalóan megmutatja, hogy két különböző irodalmi közegben (vajdasági, magyarországi) mennyire különbözőképpen alakulhat a recepció. Ez a recepció ráadásul nemcsak esztétikai megfontolásokhoz, hanem Gion esetében a vajdasági közegben betöltött közéleti szerephez, illetve a magyarországi megnyilatkozásaihoz is kötött. Ennek konkrét lenyomata a 2009-ben megjelent két, teljesen különböző kritikai pozíciót elfoglaló kötet (Gerold László, Elek Tibor). Ezek a kötetek a szerző megálapítása szerint a másik irodalom kritikai működését is kritizálják. A szerző azt sugallja, hogy ehelyett sokkal járhatóbb út a másik kritikai közeg párhuzamos valóságának kihasználása egy életmű vagy szöveg-együttes recepciójakor, illetve érdemes a képviselési szereptől és a szerző ellentétes megítélésű megnyilatkozásaitól eltekintve irodalmi szempontok alapján is vizsgálni a szövegeket.

Nemcsak a recepció különbségét, hanem a magyarországi és a vajdasági irodalmi folyamatok különbözőségét, mégis összeegyeztetésének szándékát mutatja be a szerző Balázs Attila *Cuniculus* és Esterházy Péter *Termelési-regény* című műve tükröződésének feltárásával. Itt rajzolódik ki élesebben, hogy a jugoszláv politikai rendszer mennyivel megengedőbben lépett fel a kultúra területén, ami így nem záródott el a nyugati irányzatoktól, ami a szerb művészeti csoportok felé nyitással a vajdasági kultúrában is megjelent. Így, miközben Magyarországon a neoavantgárd és a posztmodern vizsgálata az utóbbira korlátozódott, addig a mvi-ban keletkezett neoavantgárd próza is, ennek egyik példája *Cuniculus*. A szerző felhívja arra a figyelmet, hogy miközben Balázs Attila saját kulturális közegében meglepte a kritikusokat és „a regény kritikájáról lehet beszélni, Esterházy esetében azonban sokkal inkább a kultúra regényéről” (150.). Amely recepciótörténeti eltérés felveti annak is a kérdését, hol lehet látszólag könnyebben, valójában nehezen összeegyeztetni olyan jelenségeket és műveket, amelyeknek vannak közös pontok a recepciótörténetükben, hagyományaik és hatásuk azonban teljesen eltérő.

A következő nagyobb rész, a *Vajdasági tükröződések* főszereplői Kosztolányi Dezső, Csáth Géza, Lovas Ildikó, Gergely Boriska, Tolnai Ottó és Domonkos István. A *Kosztolányi mint vajdasági író* (?) című fejezetben a szerző kifejti, hogy míg a magyarországi recepcióban napjainkban Kosztolányi a kritikai kiadás miatt van előtérben, a Vajdaságban még továbbra is erősen hat

a kultusz, amelynek legfőbb alapja a születési hely. A szerző a tanulmányban kritikát is gyakorol a vajdasági recepcióval szemben, amely a kultusz fenn-tartásával egyrészt feladta a kritikus viszonyulást, másrészt kihagyja azt a lehetőséget is, hogy Kosztolányi Szabadvárhoz köthető műveit ne
96 a születési hely alapján, hanem a kortárs kultúrában megjelenő Kosztolányi- és Szabadvár-újraírásokon keresztül értelmezze.

Kosztolányi hatását Danilo Kiš felől is felmutatja a szerző, illetve az újraírások közül azt is felmutatja, hogy a mvi szerveződésének kezdetén mi lehetett az az irodalom, amelyhez az új közegben részt vevő fiatal írók kapcsolódtak. Így az *Esti Kornélia kalandjaiban* Szarvas egy a kortársak által is dilettánsnak tartott szerző, de fontos irodalomszervező, Gergely Boriska működését mutatja be.

Kosztolányi mellett Csáth Géza is ikonikus alakja az első világháború előtti vajdasági irodalomnak, egyúttal fontos hagyomány a kortárs alkotók, például Lovas Ildikó számára. Tőle Szarvas Melinda a *Spanyol menyasszonyt* vizsgálja, amelyben Lovas az egyik elbeszélői szólamban Csáth naplói alapján az író feleségének, Olgának a fiktív naplóját írja meg.

A *Vajdasági tükröződések* egyik vezértémája az újraírás, és ebből a szempontból tárgyalja Tolnai Ottó magánmitológiáját, ezen keresztül pedig azt, hogy a Tolnai életművében rendszeresen megjelenő motívumok (a tenger és a címadásban megjelenő flamingó) más írók általi felhasználása milyen veszélyeket rejt. Tolnai élő hagyományként van jelen a mvi-ban, és az általa használt motívumok már az íróra is utalnak, ami így egy beidézés által kitarthatja azt a művet, amely Tolnai motívumait idézi.

Az egység utolsó tanulmánya csak részben kapcsolódik az újraíráshoz. Domonkos István *Kormányeltörésben* című művéről van szó, amellyel kapcsolatban a szerző idézi ugyan Benedek Miklós *Elnök vezér* című, Domonkos művével polemizáló versét, a tanulmány sokkal inkább kapcsolódik a lokalizáltság, földrajzi távolság és kulturális kötődés kérdéséhez. A Svédországban írt *Kormányeltörésben* ugyanis többféle irodalmi rendszerhez kapcsolódik és így tovább halmozódhat az értelmezői perspektíva a migráns szerzőkkel kapcsolatos elméletekkel is. A szerző számára azonban talán a legfontosabb következtetés, hogy nem a hely határozza meg, hogy ki számít vajdaságinak, fontosabb a kulturális háttér és a kapcsolható hagyomány, amire rakódik számos kulturális hatás és tapasztalat, ami megsokszorozza a vers értelmezhetőségét. A versnek ugyanis lehetséges egy konkrét, korában aktuális és később is aktualizálható olvasata (milyen volt a hetvenes és a kilencvenes években Vajdaságban), de az is érvényes olvasat, hogy a vers átfogóan egy közép- és dél-európai tapasztalatot ad át, „az emigráns léttel járó nyelvi-kulturális világvésztest”, amit a szerző a vajdasági és a magyarországi irodalom egyik közös pontjának érzel. Ez a kérdéskör pedig magával vonja a

haza- és nemzetfogalmak megkérdőjelezését is, ahogy a mű elhelyezése több irodalmi rendszerben szintén a nemzeti irodalmak értelmezési keretét és a magyar irodalom fogalmkörét vonja kritika alá, amivel vissza is csatoltunk a kötet elején felvázoltakhoz.

A *Tükörterem flamingóknak* című kötetben még sok olyan megjegyzés van, mint például „az adott kérdés szétfeszítené a tanulmány kereteit”, vagy „a részletesebb elemzésre nincs mód”, esetleg „a kérdés továbbgondolást igényel”. Ezek a kiszólások csak azt jelzik, hogy hiába tárgya az első világháború utántól a határontúli magyar irodalmak helyzete és jelenségei, a speciálisan egy-egy irodalmi közegre koncentrááló működés feltárása erősen új szempontok behozatalát igényli. Ezen új szempontok egyik fontos jellemzője –ahogy a kötetből is látszik – az irodalmi közegek közötti dinamikus viszony, a kritikai attitűd, a kritikus és irodalomtörténeti pozíciókra való folyamatos reflexió. Ezen kívül jellemzője lehet a kilépés abból az értelmezési keretből, amely a Magyarországon kívüli irodalmakat a magyarországihoz viszonyítva értelmezi és nem veszi figyelembe egy-egy mű több irodalmi rendszerbe és több hagyományhoz való csatlakozását, több kulturális hatást feldolgozó működését. A kötet sok témát és jelenséget fog össze, azt azonban nem teszi és nem is vállalja, hogy minden jelenséget a részletekbe menőig elemezzon. Inkább lehetséges vizsgálati irányokat mutat fel, amelyeken a szerző maga is továbbhaladhat, jobban koncentrálna és rétegzettebben feltárva jelenségeket – alkalmazva és nemcsak felvázolva a kulturális gravitáció modelljét. (*FISZ, Bp., 2018*)

Új Forrás 2019/2 – Urban Csilla: A szerző lehet, az irodalomtörténetész biztos nem halott – Szarvas Melinda: *Tükörterem flamingóknak*

